

ŽINIOS

LKP(b) ROKIŠKIO APKOMO IR APSKRITIES VYKDOMOJO KOMITETO ORGANAS

Nr. 5

Rokiškis, 1944 m. rugėjo mén. 23 d.

Nekaltai pralietas moterų, vaikų ir senelių kraujas šaukiasi keršto!

Kiekvienas politinis perversmas atsiima daugiau ar mažiau aukų žmonių gyvybėmis. Bet ar suskaičiuojami nekaltai nukankintų ir sušaudytų geriausią Lietuvos sūnų ir dūkryt lavonai, ar išsivaizduojamos ašarų marios, praliestos motinų, našlių ir našlaičių. Ne, ir dar kartą nel Pasaulis niekuomet dar nematė tokio kraugeriškumo ir sadizmo, koki atnešė vokiškieji barbarai.

Nereikia mums toli faktų ieškoti — aplankykime masinius nužudytių kapinynus čia pat, Rokiškio apylinkėse, Vyžūnų ir Steponių miškuose, Miegonių kaimo laukuose. Ką byloja tie kalneliai, kurių žemė perdaug yra persiunkusi kraują, kad joje galėtų augti žolė? O ar yra Lietuvoje nors vienas miestas ar miestelis, kurio apylinkėse nebūtų masinio kapinyno? Šiandien visam kultūringui pasauliui žinomi Panerių ir Kauno IX forto vardai, kurie juodžiausiai dėme krinta ant vokiškių barbarų sažinės. Tik ar verta kalbėti apie ją, jei pats vokiškių banditų atomanas Hitleris yra pasakęs: „Aš atleidžiu žmogų nužeminančios chimeros, kuri vadinas sazinę.“

Tačiau, negalima tylomis praėiti ir pro tuos, kurie nuėjo bernauti vokiečiams ir visai vertai mūsų liaudies praminti „smaugikais“. Ar gali būti didesnė negarbė, kaip už kruviną markę parsi- duoti ne tik save, bet šimtus, tūkstančius nekaltų gyvybių.

Gal tūlas ir pagalvos, kad jie tai darė iš politinio nusistatymo, dargi, patriotizmo. Atrodo, laikas tokiem galvočiam susiprasti, kad

patriotas yra ne tas, kuris už pinigą eina bernauti okupantams, kuris be sąžinės išmet'nėjimo gali balsiusi būdu nužudyti šimtus savo brolių — tautiečių. Kas myli savo gimbają žemę, tas žino, jog nekaltu krauju nudažyta žemė šaukia keršto!

Jie neverti ne tik patriotų, bet ir žmonių vardo. Jie neverti lietuvių vardo ir turi būti išbrauk-

ti amžiams, kad nedarytų gėdos lietuvių tautai!

Užgis žaizdos, bet piki vokiškų grobikų darbai nebus pamirštati.

Lietuvos TSR Áukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas drg. J. Paleckis III sesijos metu pasakė: „Amžinai neužmirš Lietuvos liaudis tų hitlerinių maro metų, kurie paverė Lietuvą kapinynų, koncentracijos stovyklų ir kurtvių kraštu. Amžiais prakeiktas bus Lietuvos vardas vokiškų grobikų, kurie kėsinosi Lietuvą paversti ištuši mūsų tautos kapinynu. Kas gali užmiršti Miliūnų, Kernavos, Gumbių, Gudelkių, Lazdėnų, Fermos, Trakėnų kaimus, kuriuos vokiečiai paverė pelenų ir griūvėsių krūva, o gyventojus išsudė arba išvarė į katargas darbus?“

Nereikia komentarių drg. Paleckio žodžiams, nes dar ne taip seniai išnešiojo vėjas Miliūnų, Šlapelių ir Laucinių kaimų pelenus; rokiškėnų atmintyje dar gyvatos krūvinos dienos šūvių aidas ir gaisrų pašvaistės vaizdas...

Praeis šimtmeciai, istorija pamerkis vokiškų barbarų juodoius darbus; sudėtingų sodybų vietose seniai bus atstatyti kitos — erdvės ir grąžės; sudūlės nekaltai sušaudytų kaulai, bet vokiško teroro kankinių atminimas liks amžių amžiams nepamirštamas Lietuvos liaudyje!

Sudaryta nauja Suomijos vyriausybė

Stockholmas, rugėjo mén. 21 d. (Tass). Švedų radio praneša, kad atstatydinta senoji Suomijos vyriausybė. Suomijos prezidentas Manerheimas patvirtino naują vyriausybę, su ministeriu URCHA JONAS KASTREN priešakyje.

Stockholmas, rugėjo mén. 21 d. (Tass). Helsinkio radio praneša, kad Suomija nutraukė diplomatinius santykius su Vengrija, Chroatija ir Slovakija.

Tarybinio Informacijos Biuro

rugėjo mén. 21 d. pranešimas

Rugsėjo mén. 21 d. Leningrado fronto kariuomenė, plėsdama puolimą Talino kryptimi, užėmė geležinkelio mazgo stotį Rakverė ir kaudamas išlaisvino daugiau, kaip 300 kitų gyvenamųjų vietovių; jų tarpe: Åzeri, Kabala, Nadīma, Kauksi, Kadna, Lazkverė, Rochu, Simuna, Vaike-Maria, Rakke, Pilkurme ir geležinkelio stotis Åzeri ir Rakke. I vakarus nuo Narvos, puldama kariuomenė nuvalė nuo priešo sasmaką, esančią tarp Čiudsko ežero ir Suomijų ilankos ir susijungę su kariuomenė, puolančia pagal vakarinį Čiudsko ežero krantą.

I šiaurės vakarus ir i vakarus nuo Valgos, mūsų kariuomenė kaudamas užėmė keletą gyvenamųjų vietovių.

I vakarus nuo Jelgavos mūsų kariuomenė sekmingai atmušė stambias priešo tankų ir pėstininkų atakas.

I pietus ir i pietų rytus nuo Krečno, mūsų kariuomenė užėmė

sias gyvenamąsias vietoves: Teodoruvka, Dukila, Jasenka, Škliarai, Darau, Mažšanec, Ščavane, Ir Novosulki.

Vakarinėje Rumunijos dalyje, mūsų kariuomenė, bendradarbiaudama su rumunu kariuomenė, kaudamas užėmė 100 gyv. vietovių. Jų tarpe geležinkelio stotį Lipova ir stambias gyvenamąsias vietoves: Inau, Škula, Seileū, Pynkota, Širia, Šendz, Vinga, Helata, Bečikereuk; geležinkelio stotis: Ineu, Mokrla, Tornava, Pynkota, Širia, Čjelir, Vinga, Kokota, Maruči, Bečenova-Houz, Temeskene ir Chedon.

Kituose fronto ruožuose žvalgų veiksmai.

Visuose fronto ruožuose pamausta ir sunaikinta 47 priešo tankai.

Oro kautynėse ir zenitinės artilerijos ugnimi numušta 11 priešo lėktuvų.

Naktį rugsėjo mén. 21 d. mūsų aviacija masiniai puolė geležinkelio mazgus: Debrecen (Vengrijoje) ir Čop (25 km. nuo Užgorodo).

UŽSIENTO ŽINIOS

Karinių veiksmų vakaru Europoje

Londonas, rugėjo mén. 21 d. (Tass). Paskelbtame šiandien sąjungininkų ekspedicinių pajėgų Vyriausios Vadovybės Štabo pranešime sakoma:

„**Neimegen** rajone, kur susijungę saušumos ir aviodesanto sąjungininkų kariuomenė, vedamos sunkios kautynės. Pagrindinis kylis išplėstas. Išsodinti aviodesanto daliniai tebeaugina papildymus.

Belgijoje sąjungininkų kariuomenė pasistumėjo prie **Leopoldo** kaino ir pasiekė gerų rezultatų i vakarus nuo Antverpeno, Šeldy rajone.

Rugsėjo mén. 20 d. sunkieji bombonešiai masiniai bombardavo vokiečių garnizoną ir ištvirtinimo pozicijas prie Kale.

Pietinėje Olandijoje sąjungininkų sūsumos kariuomenė perkrito Vokietijos sieną. Kituose rajonuose tėsiasi mūšiai. Pagrindiniai mūšiai vyksta prie Štēlbergo (i rytus nuo Aacheno), **Bizidore** priemiesčiuose ir i rytus nuo **Utkereho** miesto (Liuksemburge).

Pagal **Mozelio** upę, i pietus nuo **Moto**, sąjungininkų kariuomenė su-tiko stiprų priešo pasipriešinimą.

I pietus nuo **Liaros** pasidavė i nelaisvę 19.312 vokiečių karių, vadovaujam gen. Elsteru.

Londonas, rugėjo mén. 21 d. (Tass). Paskelbtame šiandien sąjungininkų ginkluotųjų pajėgų Viduržemio jūros karo veiksmų teatrė ūkio pranešime sakoma:

Adrijos fronto ruože tėsiasi sunkios kautynės. Po visos dienos sunkių mūšių, 5-sios amerikiečių

armijos daliniai praplėtė „Gotų linijos“ pralaužimą ir prisiartino prie **Clementuolo** miesto.

Vakar sąjungininkų sunkieji bombonešiai, lydimi naikintuvu, puolė geležinkelius Vengrijoje ir priešo objektus Čekoslovakijoje. Taip pat buvo bombarduojamos skirstymo stotys **Chetvane** ir **Öjer**. geležinkelio tiltai **Budapešte** ir **Malaki** aerodromas.

Kiti bombonešių junginiai puolé karinius objektus Jugoslavijoje. Graikijoje ir mūšių zonoje, Sąjungininkų laivynas artilerijos ugnimi smarkiai apsaudė **Mavričio** uostą Italijoje ir **Nanią**, Krit saloje. Padaryta sunkių nuostolių.

Japonų laikraščio korespondentas Berlyne apie padėtį Vokietijoje

Tokio, rugėjo mén. 21 d. (Tass) Rugsėjo mén. 18 d. „Asachi“ laikraštis idėjo straipsnį savo korespondento Berlyne, skirtą nusiesti padėčiai Vokietijoje.

„Vokiečių kariuomenė“ — rašo korespondentas — „rytuose ir vakaruose atsitraukė prie savo šalies senių sienu. Reikia atvirai prisipažinti, kad šios linijos yra paskutinės vokiečių gynybos linijos. Padėtis rimta“.

Apie kalbas, liečiančias naujojo ginklo panaudojimo galimumą, korespondentas praneša, kad joks naujas ginklas neturi skaitytis keistenybe. Tik eilės kariuinių vadų pakitimai, Vokietijos padėtį pakeis-tu i gerą pusę.

Jie žuvo už Tarybų Valdžią

Žmonijos istorija, gal būt, tikrai nežino tokio sadistinio teroro, koki surengė vokiečiai civiliams gyventojams, išveržę į mūsų kraštą.

Jau pirmomis okupacijos dienomis rudmarškiniai barbarai ir jų vietiniai „pākalikai“ vaikščiojo po miestus ir kaimus, suiminėdami nekaltus piliecius ir grudo juos į perpildytus kalėjimus. Ištroškę krauso, jie nematė raudančių moterų ir vaikų, nekreipė dėmesio į motinų ir tėvų ašaras... Jie nesiskaitė su žmogaus gyvybe—brangiausiu pasaulyje turtu ir be jokio pasigailėjimo guldė į duobes visus, net moteris, vaikus ir senelius.

Už ką?

Bet ar tatai svarbu degtinėje permirkusiems sadistams?

Kraujas tekėjo upėmis, sudré-kindamas mūsų ramią lietuvišką zemę, kiekvieno piliečio širdyje sukeldamas keršto jausmą faisti-niams žudikams.

Povilas Juozaponis iš Tilžynės kaimo, Švédas valsč., savo aki-mis matės visus žiaurumus, sakė:

— Baisu buvo žiūrėti, kai vokiečiai ir mūsų parsidavėliai kan-kino žmones. Jie skaldė šautuvų

buožemis galvas, laužė rankas ir kojas... Krūvini ir girti jie daina-vo, tuo tarpu, čia pat, po jų ko-jomis, žuvo žmonės... Daug sušau-dė nekaltų žmonių... Sunku juos visus suskaiciuoti... Štai, nužudė Janči iš Grikepelį tik už tai, kad jis buvės seniūnu. Sušaudė Niau-rienę iš Pauliškio kaimo. Jos vy-ras nuo 1918 m. gyveno Tarybų Sajungoje. Sušaudė Baltušką su žmona... Visus juos, neva, „palai-doje“ ant Švédas žydų kapų...

Daug, labai daug galima surinkti žiaurių faktų, kurie krinta ant okupantų ir jų „pākalikų“ są-zinės ir kaltins juos visiems laikams.

Keršto priesaiką lietuvalai ištē-sejo. Šimtai jaunų ir senų vyry, šimtai moterų ir vaikų stojo kovon prieš vokiškuosius okupantus. Jie éjo kerštyti už tuos, kurie ne-kaltai buvo sušaudyti; jie éjo kovoti už savo tautos laisvę!

Lietuva vél laisva. Lietuva vél Tarybiné. Mes pasižadam igyven-dinti siekimus tų, kurie žuvo — sunaikinti kruvinajį faizmą ir at-satyti naujają, gražią ir laimingą Tarybinę Lietuvą!

J. Žukas.

jau, kas manęs laukia, tačiau nie-ko kito neliko daryti. Penkias die-nas niekas neatėjo manęs suimi-ti, turbūt manydam, kad apie mus yrā dar daug pásilikusių raudon-armiečių. Bet šeštą dieną jau susilaukiai „svečių“ — atejo septynių vietinių „partizanai“ ir noréjo mane vietoje sušaudyti. Tik iš jų tarpo vienas, kadaise kartu su manimi tarnavęs kariuomenėje, atkalbėjo kifus nuo tokio „zyg-darbio“. Tada, surinkę dešimt žmonių, jų tarpe ir mano seną té-vą, nuvarė į Rokiškį. Man, lyg didžiausiam nusikalteliui surišo rankas.

Rokiškio kalejimas buvo išmē-tytas po ivairius garažus, „sandé-lius“ ir rūsius. Mūsų mažytėje ka-meroje buvo sugrūsta 60-65 žmo-nės. Tad ne tik atsisesti, bet ir oro kvėpuoti nebuvu. Kurį laiką niekas netardė. Tik „déka“ mano apylinkės ūkininkaitės O. Strumskytės, kuri mane iškundė turėjus šovinių, prasidėjo tardymai. Tardė garsieji „smaugikai“, kaip Pitrenas, Paulanskis ir kiti panašūs tipai. Nežiūrint mušimo (o jo suimtie-siems tai tikrai negailėdavo), ne-prisipažinau, nes prisipažinimas būtų per kelias valandas. nuvarės mane ten, kur ir dabar guli tūks-tančiai sušaudytų...

Taip praslinko šešios su vir-sum vargo savaitės. Ką išgyvenau ir patyriau per tą laiką, ži-nau, neįstengsu atpasakoti. Prisi-menu vieną kalinį, berods, Grike-ną Juozą, kuriam faistiškieji bu-deliai, ant kaktos uždėjė lenta, kirvui daužė tol, kol akys išspro-ko. Savo akimis mačiau, kaip jie tiek ką suimta kalinį, pririše prie

S K E L B I M A S

Valstybinio Banko Rokiškio Skyrius prašo visas ūkiškas or-ganizacijas ir pramonės įmones Rokiškio apskr. ne velyiai šių metų rugpjūčio mėn. 25 d. prista-tyti kasos pareiškinius IV ket-virčiui 1944 m. Blankus kasos pa-

arklio, valkijo po kalejimo kie-mą. Paskui kruviną lavoną kaž-kur išvežė... Bet kas visą tai ap-sakys?...

Iš mūsų kameros, kuriuoje ra-dau virš šešiosdešimt žmonių, per septynias savaites liko vos ketu-ri ar penki žmonės. Baigiant se-pintą savaitę kalėjime, dar kartą pašaukė tardymui. Po to įvyko pergrupavimasis — vienus atskyre, o mus suvarė į garažą. Čia pra-buvome dvi dienas.

Pagaliai išaušo paskutinės die-nos kalėjime rytas. Per naktį bu-vo privažiavę pilna „partizanų“. Mus išvarė į kiemu, kuriame su-sitikome kalinius iš kitų kamero-ų. Čia dar kartą pergrupavo, dauge-li, su kuriais dar nebuvu baigtos saškaitos, primus, aštuonius žmo-nes, pasmerktus mirti ar paliktus kalėti nusivarė, o mus surikiavo po keturis ir išvedė į aikštę. Čia, apsupti giukluotų „partizanų“ žie-do, išklausėme kažkokio vokiečių pareigūno kalbos. Po to, sargy-bos žiedas persiskyrė ir didžiulė kalinių minia pasklido po miestą, užliedama gatves.

Nors vokiečių pareigūnas, pa-leisdamas sakė: „Eikite į namus ir dirbkite“, tačiau šių klaštos žo-džių niekas negalėjo išvykdyti, nes netrukus vél prisidėjo suiminejimai, vežimai... Tik partizano gyvenimas ir žalias miškas pridengė mane ir šimtus kitų nuo žvériškų faisti-teroro — baigė drg. Balaboskinas.

— To, ką išgyvenau per tas septynias kalejimo savaites, nelin-kėciau né didžiausiam savo nepri-eitieliui — pridūrė atsisveikindamas buvęs kalinys.

Bendradarbis.

reiskimams galima gauti banke.
Nepristačius kasos planu nu-royduti terminu, organizacijos IV ketvirčių negalės gauti grynų pinigų algoms ir kit. išlaidoms mokėti.

T S R S Valstybinio Banko Rokiškio Skyrius.

atplaukdavo nuo tilto pusės.

Štaiga, anapus pylimo, pokste-lėjo šūvis. Parkritau ant žemės. Automato buožė sayaine prisi-glaudė prie peties, o akys sekė kaskart vis tankiau žybčiojančias šūvių liepsnelės. Nuo pylimo po-sūkio émė kalenti kulkosvaidis. Pro galvą kaukdamos šviltė kul-kos. Užpakalyje manęs, iš mūsiskių kažkas šaudė. Aš dar labiau prisiglaudžiau prie žemės ir pa-leidžiau pirmąsias salves.

— Drauga, laikykites iki pas-kustinio, — kol bus išsprogdintas til-tas! — pažinau vado balsą.(b. d.)

Rokiškio ap. veterinarijos gydytojui rei-kiangių veterinarijų felberai ir veterinarijos puskur ninkai, tarnavusieji karinėj ligti-niui. Bus atleidžiami nuo karinės pr evolės.

Kreipkitis pas Rokiškio ap. vet. gyd.

Apskr. vet. gyd.

Septynios savaitės fašistinio kalėjimo pragare

I „Žinių“ redakciją ieina ne-mazo ūgio, apskritaveidis, simpa-tiškas žmogus — miliūnietis Balaboskinas Aleksejus. Šis draugas, kaip vėliau sužinojau, pirmomis vokiečių grobikų okupacijos die-nomis vienas iš pirmųjų pajuto žiaurų ir neaprašomą fašistinį te-rorą — per visą terotinį siautė-jimą okupacijos pradžioje jis išsé-dejo kalėjime, ant savo pečių pa-keldamas sunkiai išsivaizduojamas sadistines kankynes...

Drg. Balaboskinas malonai su-tinka pasidalinti su manimi tų šiurpių dienų prisimimais.

— Besitraukiant Raudonajai Armijai, — pradeda pasakojimą jis — mes visu būriu traukémės Juo-dupės link. Tačiau, dar nepasiekus miestelio, mus pavijo pirmieji vokiečių daliniai. Aišku, kad vilties pabėgti nebéra. Tada mes išsi-sklaidėme kiekvienas sau. Numetės dviratį, per Apūniškio mišką šiaip taip pasiekiau namus. Žino-

jižiūrėti geležinkelio pylimo juostą. Mes susigūžė stovėjome kol pil-natasis vél dingo debesys. Atsar-giai, kaip šešliai slinkome, nes kiekvienas neatsargus judėsys ar garsas galėjo blogai lemti visą mūsų žygį.

Kai buvo per porą šimtų metru nuo tilto, vadas mums davé ženkla sustoti ir pasiuntė vieną iš výry, kad apžvalgytų tilto aplinką. Užsimaskavę po geltonais berželiais, mes nekantriai laukėme draugo ženklo. Mums reikėjo tik penkių minučių, ir vietoje tilto liktų tik griūvėsių krūva... Greitai trys draugai émėsi darbo, o mes užėmėme postus. Praėjo gal trys, tačiau nežmoniškai ilgos, minutės. Vos — vos girdimas kalto tuksenimas

Al. Dovinė.

Tilto sargybinis

Sūnų palikau tik ką gimusi. Daž-nai, vos tik užmigdavau, rodos, pareinu į namus ir randu visus sveikus; bet man vél reikia išeiti į mišką. Žmona su ašaromis pra-šo likti, vaikučiai verkia... ir aš pabudavau iš liūdno sapno.

Taip bėgo rudo...

Kartą mes gavome uždavinį — susprogdinti geležinkelio tiltą. I žygi vadas išrinko penkius dra-sesnius yurus, kurių tarpe ir man teko laimė būti. Apsiginklavę au-tomatais ir granatomis, draugų linkėjimų palydėti, mes iškeliau-

me. Prieš akis buvo tamši rudens naktis ir sunkus uždavinys. Mes žinojome, kad tilto sargyba sustip-rinta, bet mintis, kad mūsų žygio pasisekimas pagreitins išlaisvinimą, viską nustelbdavo. Siuru miško keliuku mes drąsiai slinkome, nes čia dar buvo mūsų karalija. Tik po valandos žygio, kai miškas praretejo, ir mūsų keliukas vingia-vo per klampų raistą, lyg tyčia smékstelėjo iš po debesies ménulis, apšviesdmas apylinkes ir šešis mūsų siluetus. Dar toli, pro berželių viršunes, vos buvo galima